

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره : کارشناسی ارشد

رشته : معماری منظر

پردیس هنرهای زیبا

مصوب جلسه مورخ ۸۷/۶/۵ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی دانشکده معماری پردیس هنرهای زیبا بازنگری شده و در یکصد و هشتاد و سومین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۸۷/۶/۵ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته: معماری منظر
مقطع: کارشناسی ارشد

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته معماری منظر که توسط اعضای هیات علمی دانشکده معماری پردیس هنرهای زیبا بازنگاری شده است، با اکثریت آراء به تصویب رسید.

- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
- هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد.

عبدالرضا سیف

دبیر شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

محمود کمره ای

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۸۷/۶/۵ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد بازنگاری برنامه درسی رشته معماری منظر در مقطع کارشناسی ارشد صحیح است، به واحد ذیربط ابلاغ شود.

فرهاد رهبر

ریاست دانشگاه تهران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصل اول

مشخصات کلی رشته

معماری منظر *Le paysage* *Landscape architecture*

مقدمه

منظر، بر اساس تعریف، پدیده ای عینی - ذهنی، نسبی و پویاست که محصول تعامل جامعه با تاریخ و انسان با محیط خود است.

در دوران بعد از مدرنیسم، مفهوم جدیدی در عرصه مفاهیم مربوط به فضا مطرح شده که آن را موجودی تاریخی-جغرافیایی یا زمانی-مکانی می شناسد. در این مفهوم، تعریف سنتی فضا به مثابه «جا» و بستر حوادث دگرگون شده و موجود جدیدی که حاصل ازدواج «جا» با «سرگذشت» آن است متولد می گردد. این موجود «مکان» نامیده می شود. مکان، موقع مشترک تاریخ و جغرافیاست. محلی است که تاریخی بر آن گذشته است. فهم انسان از مکان وابسته به تاریخ آن است.

در این نگاه تفکیک سنتی ابژه (موضوع مورد شناسایی) و سوژه (فاعل شناساننده) در درک محیط بر هم خورده و انسان در محیط و جزیی از آن قلمداد می شود که شناخت و تحلیل آن متکی بر ذهنیت انسان نسبت به محیط و تاریخ آن است.

در چارچوب نگرش نوین انسان به فضا، منظر به مثابه پدیده دوگانه عینی - ذهنی موضوع رشته جدیدی قرار گرفته است که به امر بررسی و طراحی فضاهای بیرونی می پردازد طراحی فضاهای اوقات فراغت و تفریحگاهی، باغ، پارک، سواحل دریا و رودخانه، محیط های گردشگری و امثال آنها در عرصه های بیرونی شهر و طراحی و ساماندهی فضاهای باز شهری از قبیل میدان، خیابان، گردشگاه، پیاده راهها و سیمای شهری در محیطهای شهری متکی بر تعریف جدید از پدیده منظر بر عهده معماران منظر گذارده شده است. معماری منظر، هنر، دانش و حرفه ای بین رشته ای در حوزه ساماندهی و طراحی فضاهای بیرونی است. برخلاف رشته معماری، که توجه خود را به طراحی توده و ساختمان معطوف میدارد، معماری منظر به فضاهای باز نظر دارد که کارکردهای آن در دنیای فرهنگی امروز به سرعت در حال فزونی است. در ایران این رشته هنوز به حد کافی شناخته نشده و علیرغم وجود پروژه های مختلف مربوط به آن، فعالیتهای حرفه ای منظر توسط افراد غیر متخصص لکن مرتبط با رشته اعم از مهندسیین کشاورزی، شهرسازان و معماران صورت می گیرد.

میل به توسعه جنبه های کیفی فضاهای بیرونی ایجاب می نماید تا عرصه های فعالیت و حضور این حرفه تبیین شده و متناسباً آموزش علمی آن نیز مهیا شود. معماری منظر رشته ای است که دارای مبادی، دانش و عرصه خاص خود در میان هنرها و علوم است که دانش معماران تنها به بخش اندکی از نیازهای او پاسخ میدهد. تمدن پروژه های مربوط به معماری منظر، که عمدتاً در قالب فعالیتهای اوقات فراغت شناخته میشود، در شرایط توسعه ای جامعه هر روز بیش از پیش شده و حجم زیادی از سرمایه گذاری های کشور را به خود اختصاص داده است. حضور منظر در محیطهای شهری، آشنایی با منظر شهری را پدید می آورد که به عنوان یکی از مهمترین عرصه های مورد نیاز شهرهای امروز شناخته می شود. درک مشترک شهروندان از شهر و

کنترل و هدایت سیمای شهر با تکیه بر کالبد شهر به مثابه نمادها و نشانه های وقوع خاطره ذهنی در بحث آشنایی با منظر شهری مورد توجه قرار می گیرد. برای ساماندهی پروژه مربوط به این رشته لازم است با توجه به اقدام دانشگاهها در تأسیس دوره تخصصی معماری منظر، دستگاههای قانونی مدیریت و اجرای پروژه نیز به نحو مقتضی نسبت به شناسایی گرایش معماری منظر به عنوان تخصصی ویژه که صلاحیت برعهده گرفتن پروژه های موصوف را داشته باشد اقدام نمایند. همچنین شرح خدمات ویژه و همسان پروژه های معماری منظر تنظیم شود تا ضرورت های فنی مطالعه و طراحی پروژه ها به درستی رعایت شده و اسناد و مدارک فنی لازم و کافی برای ساماندهی آنها تهیه گردد.

هدف

هدف رشته معماری منظر تربیت افرادی است که ضمن توجه به معنای مکان و در نظر گرفتن جنبه های عینی و ذهنی از فضا به طراحی در محیطهای بیرونی (طبیعی و شهری) بپردازند و در این راه ضمن حفاظت از اهداف فرهنگی، زیباشناختی و کارکردی به ایجاد اعتدال میان محیط طبیعی و نیازهای زیستی انسان اقدام نمایند. فرآیند آموزش معماری منظر متضمن رشد دانش و انجام پژوهشهای مرتبط می باشد که به توسعه علوم منجر گردد.

ضرورت و اهمیت

توسعه نیازهای مادی و معنوی زندگی انسان با توجه به ارتقای معیارهای جوامع در عصر جدید که ناشی از توسعه فناوری و افزایش استانداردهای زیستی او می باشد، ضرورت توجه به عرصه های بیرونی را افزون ساخته است. از این رو توجه و توسعه رشته معماری منظر به مثابه هنر و دلنشی که توجه خود را به طراحی فضاهای بیرونی توده های ساختمانی معطوف می دارد ضرورت می یابد.

فارغ التحصیلان این رشته که معمار منظر خوانده می شوند متخصصان طراحی و خلق فضاهای بیرونی از قبیل محوطه ها و حیاطهای ابنیه، معابر، میادین، باغها و پارکهای شهری، عرصه های طبیعی، محوطه های اطراف آثار تاریخی، فضاهای باز عملکردی مانند گورستانها و امثال آنها می باشند. با توجه به ماهیت میان رشته ای معماری منظر و ضرورت همکاری گروهی متخصصان وابسته به این حرفه باید تصریح نمود که مسئولیت راهبری و هدایت تیم طراحی به عهده معمار منظر می باشد.

نقش و توانایی فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان این رشته که مهندسان معمار منظر خوانده می شوند در پروژه های مربوطه که ساماندهی و طراحی عرصه های بیرونی در فضاهای شهری، بیرون شهری، تفرجگاهی، محوطه های تاریخی و طبیعی را تشکیل می دهد، نقش مسئول گروه طراحی و برنامه ریزی را بر عهده دارند.

با توجه به ماهیت میان رشته ای معماری منظر، لازم است طراحی فضاهای مربوط به آنها به صورت

گروه کاری و با مشارکت تخصص های مختلف انجام گردد. لذا نقش معماران منظر به عنوان راهبر گروه طراحی و مدیر هدایت مطالعات و اقدامات اعضای گروه اهمیت ویژه ای دارد. لهذا لازم است برنامه ریزی دروس به گونه ای باشد که به تحقق توانایی های ذکر شده برای معماران منظر برای ایفای نقش هدایت راهبری گروه طراحی بینجامد.

شرایط و ضوابط ورود به دوره

شرایط و ضوابط ورود به دوره مطابق مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می باشد.

مواد و ضرایب امتحانی

با توجه به تمرکز آزمون کارشناسی ارشد در سازمان سنجش کشور، و ضرورت هماهنگی با سایر دانشگاههای پذیرنده دانشجوی معماری منظر، این بخش از طریق مشارکت با نمایندگان آن دانشگاهها به صورت مستمر انجام می پذیرد.

در شرایط تهیه این برنامه و با توافق به عمل آمده در سازمان سنجش مواد و ضرایب امتحانی آزمون معماری منظر به شرح ذیل می باشد :

ردیف	نام دروس	ضرایب
۱	زبان عمومی و تخصصی	۲
۲	دروس فنی ساختمان (تنظیم شرایط محیطی، ایستایی، شناخت مواد، عناصر و جزئیات تأسیسات)	۱
۳	دروس تاریخ و مبانی نظری (تاریخ معماری جهان، معماری معاصر، معماری اسلامی، مبانی نظری معماری)	۲
۴	درک عمومی معماری	۱
۵	درک عمومی معماری منظر	۳
۶	پروژه عملی	۵

طول دوره و شکل نظام

این دوره به صورت سه نیمسال آموزشی شامل دروس تخصصی و کمبود و یک نیمسال برای تهیه پایان نامه می باشد. حداکثر طول دوره تابع قوانین عمومی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. دروس کمبود با توجه به سوابق آموزشی دانشجوی و نمرات وی در آزمون ورودی کارشناسی ارشد توسط گروه معماری منظر از میان دروس تعریف شده انتخاب می شود و دانشجوی موظف است در چارچوب مقررات مربوطه واحدهای کمبود خود را بگذراند. ترکیب واحدهای دوره به شرح ذیل است :

دروس کمبود : ۱۳ واحد (طبق جدول)

دروس اصلی : ۲۱ واحد (۱۲ واحد عملی، ۹ واحد نظری)

دروس اختیاری : ۶ واحد

پایان نامه : ۵ واحد

فصل دوم

جداول دروس

جدول شماره ۱
جدول دروس کمبود رشته معماری منظر در مقطع کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیشنیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	نقاشی و منظره پردازی	-	۲	۲	-	۶۴	۶۴	-
۲	شناخت فضاهای تفرجگاهی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۳	جزئیات اجرایی محوطه	-	۲	۲	-	۶۴	۶۴	-
۴	تحلیل فضاهای شهری	۲	۱	۳	۳۲	۳۲	۶۴	-
۵	آشنایی با مبانی برنامه ریزی کالبدی	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸	-
۶	اصول و مبانی سیستم های اطلاعات مکانی (GIS)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
جمع کل		۷	۶	۱۳	۱۱۲	۱۹۲	۳۰۴	-

جدول شماره ۲
جدول دروس اصلی رشته معماری منظر در مقطع کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات		
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع
۱	مبانی نظری معماری منظر	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲	تاریخ هنر باغسازی در ایران و جهان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۳	آشنایی با منظر معاصر	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۴	منظره پردازی در هنر ایران و جهان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۵	طرح معماری منظر ۱	-	۳	۳	-	۹۶	۹۶
۶	طراحی فنی منظر	-	۲	۲	-	۶۴	۶۴
۷	منظر شهری	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۸	طرح معماری منظر ۲	-	۳	۳	-	۹۶	۹۶
۹	طرح معماری منظر ۳	-	۳	۳	-	۹۶	۹۶
	جمع کل	۹	۱۲	۲۱	۱۴۴	۳۸۴	۵۲۸

جدول شماره ۳
جدول دروس اختیاری

پیشنیز	تعداد ساعات			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	۱	۱	کاربرد GIS در برنامه ریزی منظر	۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	روش تحقیق در علوم محیطی	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	زیبایی شناسی منظر	۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	گیاهشناسی کاربردی	۵
-	۳۲	۳۲	-	۱	۱	-	شناخت و بیان منظر	۷
-	۳۲	۳۲	-	۱	۱	-	اسکس منظر	۸
	۲۰۸	۹۶	۱۱۲	۱۰	۳	۷	جمع کل	

دانشجو می بایست ۶ واحد را به اختیار انتخاب نماید.

فصل سوم

سرفصل دروس

عنوان درس : نقاشی و منظره پردازی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- تقویت توان طراحی و ترسیم دانشجویان
- تقویت حساسیت چشم و درک دانشجویان از محیط

سرفصل‌های درس :

- طراحی با مداد و ذغال از مناظر طبیعی
- شناخت رنگ
- تمرین نقاشی آبرنگ
- تمرین راندوی معماری منظر با ماژیک و سایر وسایل منتخب

منابع

۱. کلاچک، کنت. ۱۳۷۰. "سیر منظره پردازی در هنر اروپا". ت: بهنام خاوران. نشر ترمه. تهران
۲. گاردنر، هنل. ۱۳۶۹. "هنر در گذر زمان". ت: محمد تقی فرامرزی. انتشارات نگاه. چاپ چهارم. تهران
۳. هارت، فردریک. ۱۳۸۲. "سی و دو هزار سال تاریخ هنر". ت: موسی اکرمی و دیگران. پیکان، تهران

عنوان درس : شناخت فضاهای تفرجگاهی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- آشنایی با انواع فضاهای اوقات فراغت در شهر و بیرون شهر
- آشنایی با ویژگیهای ضروری برنامه ریزی فضاهای تفرجگاهی
- شناخت ویژگیها و مشخصات طراحی فضاهای فراغتی

سرفصل‌های درس :

- تعریف اوقات فراغت و فضاهای مربوط به آن
- تفاوت فضای جمعی و فضای شهری
- سیر تحول فضاهای فراغتی در شهرهای جهان و ایران
- گونه شناسی فضاهای تفرجگاهی
- الزامات مکان یابی فضاهای فراغتی
- حضور هنر در فضاهای جمعی شهر
- عناصر منظر و طبیعت در فضاهای تفرجگاهی
- نقش فضاهای جمعی در پرورش روح جمعی و شکل گیری جامعه و ملت

منابع

1. liu, Jianguo, w.taylor, William (2002). Integrating Landscape ecology in to Natural Resource Management Cambridge studies in landscape ecology, Cambridge university press.
2. Conan, Michel (2001) Environmentalism in landscape Architecture (Dumbarton Oaks colloquium Series in The history of landscape Architecture). Dumbarton Oaks Research library and collection.
3. Utley, Dank, Steely, James w. (1998), Guided with a steady hand : Th cultural landscape of a Rural Texas park.
4. Garmory, Nicola, Winsch, clare, Tennant, Rachel (2007) "professional Practice for landscape Architects, Second edition, Architectural press.

عنوان درس : جزئیات اجرایی محوطه

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- تقویت دانش طراحی جزئیات اجرایی محوطه
- آشنایی با مصالح مصرفی در معماری منظر
- مقدمه سازی برای درس طراحی فنی و تهیه نقشه های مرحله دوم (فاز ۲)

سرفصل های درس :

- محوطه سازی های سخت : بتن، آجر و سنگ و انواع چیدمان آنها
- عملیات زهکشی و عایق کاری
- دیواره ها و جداره ها
- عملیات چوبی و روشهای حفاظت آن
- حصارها و انوان مصالح آن
- باغچه های کف و در ارتفاع
- آبنا و انواع آن : جوی، آبشار، آبفشان، حوض،

منابع

۱. بیرموره، زان و همکاران. ۱۳۷۳. فضاهای شهری : "طراحی، اجرا، مدیریت". تد: حسین رضایی و همکاران؛ اداره کل روابط عمومی و بین المللی شهرداری تهران. تهران
2. Kirkwood, Niall (1999). "The Art of Landscape Detail" Fundamental Practices and case studies. Wiley.
3. Radde, Bruce. 1993. "Themerritt Parkway". New Haven: Yale university Press.
4. Burns, John A., ed (1989). "Recording Historic Structure" Washington, D.C: The AIA Press.

عنوان درس : تحلیل فضاهای شهری

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری، عملی

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- آشنایی با فضاهای شهری و دانش طراحی شهری
- آشنایی با مبانی طراحی در مقیاس مجموعه های معماری و یا طراحی عناصر معماری در مجموعه های شهری

سرفصل های درس :

۱. شناخت و تحلیل فضا در مقیاس خرد و کلان :
این بخش از درس که حدود ۲/۳ ساعات به آن اختصاص داده می شود شامل مباحث زیر خواهد بود :
 - تعریف و تحدید طراحی شهری و طراحی در مقیاس کلان و معرفی تخصص های وابسته و تعیین نقش معماری در گروه های برنامه ریزی و طراحی در مقیاس پروژه های بزرگ و طراحی شهری.
 - تعریف و تحلیل رابطه انسان و محیط اعم از محیط طبیعی، محیط مصنوع و محیط اجتماعی و فرهنگی و تعیین نقش عوامل مذکور در ساخت و سازمان فضایی معماری در مقیاس خرد و کلان
 - معرفی سیما، بافت و استخوانبندی شهرها و مجتمع های زیستی (مقیاس کلان)
 - معرفی و تحلیل عناصر معماری بعنوان دانه های سازنده فضاهای شهری و نقش آنها در سیما، بافت و معماری شهری (رابطه اجزا و کل)
 - معرفی و تحلیل انواع سازمان های فضایی در مقیاس مجموعه های معماری مانند سازمان های خطی، مرکزی، گروهی، شعاعی، شطرنجی و غیره
 - معرفی و تحلیل فضاهای شهری مانند : میدان ها، خیابان ها و معابر و فضاهای متوالی در مجتمع های شهری در این بخش از درس می توان به معرفی انواع شبکه های ارتباطی از دید مهندسی ترافیک و نیز فضای خیابان بعنوان فضای شهری و زندگی جمعی پرداخت.
 - معرفی و تحلیل کیفیت های بصری و ادراکی در فضاهای شهری مانند وحدت، تنوع، مقیاس انسانی، توالی فضایی، سلسله مراتب، جهت یابی، احساس مکان، هویت و غیره
 - در بخش تحلیل فضا لازم است به موازات مطالب ارائه شده در کلاسها دانشجویان تمرین های عملی لازم را برای درک و فهم مطالب و کاربرد آنها در طراحی پروژه های معماری انجام دهند. در این مورد می توان از دو روش مکمل استفاده نمود شامل :

۱. انجام اسکیس و یا پروژه های کوتاه مدت در حد ارائه ایده های طراحی

ب. معرفی و تحلیل فضاهای موجود اعم از قدیمی و جدید توسط دانشجویان و بحث و تحلیل در جلسات درس.

۲. روند و تکنیک های طراحی شهری :

این بخش از درس که ۱/۳ ساعات به آن اختصاص دارد شامل مباحث زیر خواهد بود :

- روش مطالعه و روند طراحی شهری
- روش تجزیه و تحلیل سایت در مقیاس خرد و کلان
- تعیین عوامل موثر در طراحی استراکچر اصلی مجموعه ها و فضاهای پر و خالی در مقیاس مجموعه های معماری
- فنون طراحی در فضاهای شهری
- معرفی و تحلیل نمونه های طراحی ساخته شده

منابع

۱. توسلی، محمود. ۱۳۷۲. طراحی فضای شهری ۲. مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری. نشر فرهنگ اسلامی. تهران
۲. مدنی پور، علی. ۱۳۷۹. طراحی فضای شهری. شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری. ت: فرهاد مرتضایی. چاپ چنگری. تهران
۳. لینچ، کوین. ۱۳۷۲. سیمای شهر. ت: منوچهر مزینی. انتشارات دانشگاه تهران. تهران
۴. لوستروفکسی، واتسلاف. ۱۳۷۱. شهرسازی معاصر. ت: لادن اعتضادی. نشر دانشگاهی. تهران
۵. آئمن، ایروین. ۱۳۸۲. محیط و رفتار اجتماعی. ت: علی نمازیان. انتشارات دانشگاه شهید بهشتی. تهران
۶. ترنر، تام. ۱۳۷۶. شهر همچون چشم انداز. ت: فرشاد نوریان. شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری. چاپ چنگری. تهران
۷. بنه ولو، لئوناردو. ۱۳۶۹. تاریخ شهر. ت: پروانه موحد. چاپ دیبا. تهران

عنوان درس : آشنایی با مبانی برنامه ریزی کالبدی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری، عملی

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- آشنایی با مفهوم برنامه ریزی شهری
- آشنایی با برنامه ریزی مجتمع های معماری
- آموزش برنامه ریزی معماری

سرفصل های درس :

- مفاهیم و تعاریف برنامه ریزی، بالاحص مفاهیم و تعاریف خاص برنامه ریزی معماری، شهری و منطقه ای
- آشنایی مقدماتی با فرآیند روشهای برنامه ریزی معماری، مجموعه های معماری و برنامه ریزی کاربرد اراضی
- آشنایی با روشهای تهیه و تنظیم و نیز کاربرد اطلاعات در برنامه ریزی معماری و کاربرد اراضی
- آشنایی با نگرش سیستمی در برنامه ریزی
- آشنایی با کاربرد اراضی و روش ممیزی در کاربرد اراضی
- آشنایی مختصر با جمعیت و کاربرد آن در برنامه ریزی معماری و برنامه ریزی کاربرد اراضی
- آشنایی با روش مکانیکی فعالیت های در زمین های دارای استعداد و تصمیم گیری در مورد استعداد توسعه در اراضی شهری
- سازگاری و ناسازگاری بین عناصر سیستم شهری و تعیین درجات ناسازگاری و ضوابط انتخاب همجواریها
- کیفیت ابنیه و محیط شهری و تعیین معیارهای طبقه بندی و نقشه کیفیت ابنیه
- آشنایی با برنامه ریزی مسکن و برنامه ریزی یک مجموعه مسکونی
- آشنایی با روش استفاده از مطالعات محیطی در برنامه ریزی شهری و معماری
- معیار و روش تعیین سلسله مراتب خدمات در شهر و نحوه استقرار آنها در سلسله مراتب خدماتی شهر
- آشنایی با استانداردهای شهری به خصوص سرانه ها و تراکم های شهری و استانداردهای معماری
- ضوابط شهری و چگونگی تأثیر ضوابط بر کالبد شهر و عناصر معماری

بخش عملی درس شامل یک یا چند تمرین است که در آنها با انتخاب نمونه های ملموس و در دسترس، دانشجوی مباحث نظری ارائه شده را عملاً تجربه می نماید.

عنوان درس : اصول و مبانی سیستم های اطلاعات مکانی (GIS)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- آشنایی با مفاهیم (GIS) و داده های مکانی به عنوان مفاهیم پایه در سیستمهای اطلاعات مکانی
- بررسی قابلیت های (GIS) در گردآوری، ذخیره سازی، به هنگام سازی، پردازش، بازیابی و تجزیه و تحلیل اطلاعات

سرفصل های درس :

- مبانی اطلاعات و منابع داده های مکانی
- آشنایی با سیستم های مختصات و تصویر
- مفاهیم مدل های رقومی زمینی و ارتفاعی (DEM/DTM)
- مدیریت داده های مکانی : مدلسازی و ساختار داده های مکانی
- مدیریت داده های توصیفی : سیستم مدیریت پایگاه داده (DBMS)
- کیفیت اطلاعات مکانی و اهمیت آن
- تعریف و ضرورت بکار گیری (GIS)
- دیدگاه های مختلف به (GIS)
- اجزاء (GIS)
- قابلیت ها و توابع تحلیلی (GIS)
- ارتباط GIS , CAD
- مراحل طراحی سیستم اطلاعات مکانی

منابع

۱. هایوود، یان و همکاران. ۱۳۸۵. سیستم های اطلاعات جغرافیایی (ترجمه). سازمان نقشه برداری کشور. تهران
۲. آرائوف، استن. ۱۳۷۵. سیستم های اطلاعات جغرافیایی (ترجمه). سازمان نقشه برداری کشور. تهران
3. Burrough, P.A. and Medonnell R.A., Principal of Geographical Information Systems, oxford university press, London. 1998
4. Laurini R., Information system for urban planning. Taylor&Francis. 2001

عنوان درس : مبانی نظری معماری منظر

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس:

- آشنایی با تعریف و نظریه های جدید درباره منظر
- آشنایی با مبانی فلسفی و تئوریهای تبیین کننده رابطه انسان با طبیعت
- آشنایی با جایگاه طبیعت در فرهنگهای شرق، ایران (قبل و بعد از اسلام)، غرب مسیحی و مدرن
- آشنایی با نسبت میان طبیعت و منظر

سرفصل های درس :

- بررسی مفهوم منظر و سیر تحول معانی آن.
- جایگاه طبیعت در شرق (تمدنهای چین) و غرب مسیحی.
- جایگاه طبیعت در ایران پیش از اسلام.
- بررسی نقش و جایگاه طبیعت در فرهنگ اسلامی.
- معرفی مفهوم جامه و بررسی نقش خاطره های جمعی در شکل گیری مفهوم آن.
- آشنایی با مبانی نشانه شناسی و تفسیر متن در تحلیل منظر.
- بررسی مفهوم منظر در ادبیات ایران و مقایسه گوناگونی آن در دوره های مختلف.
- شناخت اهداف معماری منظر.
- تحلیل منظر باغ ایرانی و مؤلفه های فضا آفرین آن.

منابع

۱. آریانه پور، علیرضا، ۱۳۶۵، پژوهشی در شناخت باغهای ایران و باغهای تاریخی شیراز، نشر فرهنگسرا، تهران
۲. اسپیرن، آن ویستون، ۱۳۸۴، زبان منظر، ت: سید حسین بحرینی، انتشارات دانشگاه تهران
۳. پیرنیا، محمدکریم، ۱۳۷۴، آشنایی با معماری اسلامی ایران، تدوین غلامحسین معماریان، دانشگاه علم و صنعت، بخش نهم، (میلها و مناره های راهنما) و بخش دهم (باغ)، تهران
۴. بی یز گبرو، ۱۳۸۰، نشانه شناسی، ت: محمد نبوی، نشر آگه، تهران
۵. ترنر، تام، ۱۳۷۶، شهر همچون چشم انداز، ت: فرشاد نوریان، شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری
۶. کوین لینچ، ۱۳۷۰، سیمای شهر، ت: متوچهر مزینی، انتشارات دانشگاه تهران
۷. ویلبر، دونالد، ۱۳۳۸، باغهای ایران و گوشه های آن، ت: مهیندخت صبا، بنگاه ترجمه و نشر کتاب

8. Berque, A., cinq propositions pour une theory du paysage, Ed la villette, paris. (2002)
9. Stark, Barry landscape Architecture fourth Edition, McGraw – Hill Professional . (2006)

عنوان درس : تاریخ هنر باغسازی در ایران و جهان

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس:

- آشنایی با پیدایش باغ در جهان به عنوان نخستین رویکرد ساماندهی منظر
- آشنایی با سیر تحول سبک های باغ سازی ایران و جهان

سرفصل های درس :

- شناخت باغهای ایرانی پیش از اسلام بر اساس آثار معماری و مدلرک تاریخی
- شناخت سبکهای باغ ایرانی پس از اسلام
- بررسی مقایسه ای باغهای ایران و جهان اسلام (اموی، عباسی، مغربی، اندلس، هند و پاکستان)
- گونه شناسی باغ ایرانی : باغ، کاخ، مقبره، حیاط مرکزی و ...
- بررسی سازمان فضایی باغ ایرانی و سیر تحول آن
- شناخت عناصر باغ ایرانی
- بررسی نقش آب و طبیعت در شکل گیری باغ ایرانی
- زیبایی شناسی باغ ایرانی
- هنر باغسازی یونان و روم
- بررسی خصوصیات باغهای بین النهرین و مصر باستان
- هنر باغسازی ایتالیا، فرانسه و انگلیس در دوره رنسانس و پس از آن
- هنر باغسازی در شرق (چین و ژاپن)

منابع

۱. آریانبور، علیرضا. ۱۳۶۵. پژوهشی در شناخت باغهای ایران و باغهای تاریخی شیواز. نشر فرهنگسرا. تهران
۲. پیرنیا، محمدکریم. ۱۳۷۳. آشنایی با معماری اسلامی ایران. تنوین غلامحسین معماریان. دانشگاه علم و صنعت. بخش نهم. (میلها و مناره های راهنما) و بخش دهم (باغ). تهران
۳. دانشدوست، یعقوب. ۱۳۶۹. طبس شهری که بود : باغ های طبس. سروش. تهران
۴. سلطانزاده، حسین. ۱۳۷۸. تناوم طراحی باغ ایرانی در تاج محل. دفتر پژوهشهای فرهنگی. تهران
۵. کیانی، محمد یوسف. ۱۳۷۹. معماری ایران. دوره اسلامی. انتشارات سمت. تهران
۶. نعیم، غلامرضا. ۱۳۸۶. باغهای ایران. انتشارات توس. تهران
۷. ویلبر، دونالد. ۱۳۳۸. باغهای ایران و گوشه های آن. تئیه میندخت صبا. نگاه ترجمه و نشر کتاب. تهران
۸. گروه نویسندگان. ۱۳۸۳. باغ ایرانی حکمت کهن، منظر جدید. انتشارات موزه هنرهای معاصر. تهران.

9. Michae. the landscape of Britain : from the Beginnings to 1914 (History of British landscape Rutledge. (1997)

10. Clouston , William A lexander. Flowers from a Persian Garden and other papers Bibliog Bazaar. (2007)

عنوان درس : آشنایی با منظر معاصر

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : مبانی نظری معماری منظر

تاریخ هنر باغسازی در ایرلند و جهان

اهداف درس :

- شناخت مفهوم معاصر، مدرن و تأثیرات آنها در منظر و باغ معاصر
- مقایسه ساختار فکری تفکر در دوره سنت و مقایسه آن با دوره مدرن
- آشنایی با علل پیدایش سبکها و رویکردهای جدید در طراحی منظر
- شناخت تحلیلی نمونه ها و آثار جدید معماران منظر
- شناخت عرصه ها و تجربه های نوین معماری منظر در حوزه طراحی فضاهای شهری و طبیعی

سرفصل های درس :

- تبیین مفاهیم سنت و مدرنیته
- شناخت اجمالی از سیر تحول هنر باغسازی در غرب در دوره سنت
- بررسی جایگاه طبیعت و عناصر منظر در فرهنگ مسیحی قرون وسطی و تحول آن در دوره رنسانس
- معرفی تحولات عصر روشنگری، انقلابات صنعتی و آغاز مدرنیسم در اروپا
- مدرنیته و مدرنیسم
- مدرنیسم در معماری و معماری منظر
- پست مدرنیسم : اندیشه و آثار آن در هنر، معماری و معماری منظر
- ساختار شکنی (دیکانستراکشن) : اندیشه و تحلیل پارک لاویلت
- فضای جمعی در شهر، دستاورد نوین معماری منظر
- گرایشات روز در معماری منظر : هنر زمینساز (لند آرت)، هنر شهری، ...

منابع

۱. آرناسن. ۱۳۶۷. تاریخ هنر نوین. ت: محمد تقی فرامرزی. چاپ اول. انتشارات زرین و نگاه. تهران
۲. بردانت، جفری. ۱۳۷۷. واسازی (دکستروکسیون). ت: منوچهر مزینی. چاپ مهدیه. تهران
۳. مدرنیته و مدرنیسم. ۱۳۷۹. مجموعه مقالاتی در سیاست، فرهنگ و نظریه اجتماعی. انتشارات نقش جهان. چاپ اول
۴. بنه دولو. تاریخ معماری مدرن. ت: سیروس باور. انتشارات دانشگاه تهران
۵. بیرموره، ژان و همکاران. ۱۳۷۳. فضاهای شهری (طراحی، اجرا، مدیریت). ترجمه حسین رضایی و همکاران. اداره کل روابط عمومی و بین الملل شهرداری تهران. فصل ۱ (فضاهای بیرون شهری در تاریخ)
۶. گروه نویسندگان، ۱۳۸۴. باغ ایرانی (حکمت کهن، منظر جدید). انتشارات موزه هنرهای معاصر. تهران

7. Wilson, Chris, Groth, Paul. "Everyday America: cultural landscape studies after J.B.Jackson". University of California press. (2003)

8. Aguar, Charles and Berdeana. "Wrights cape : Frank Lloyd Wrights landscape Designs " McGraw – Hill Professional. (2002)

عنوان درس : منظره پردازی در هنر ایران و جهان

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : نقاشی و منظره پردازی

اهداف درس :

- شناخت جایگاه و مفهوم طبیعت در اعتقادات اقوام کهن در شرق و غرب و ظهور آن در تاریخ هنر
- مقایسه جایگاه مقدس طبیعت در هنر شرق باستان با طبیعت گریزی در غرب باستان
- مقایسه زیبایی شناسی منظره پردازی در هنر شرق، غرب و اسلام

سرفصل های درس :

- منظره پردازی و طبیعت گرایی در هنر ایران باستان و تأثیرات آن بر معماری اسلامی
- عناصر طبیعت و منظر در نقش برجسته ها و نقاشی های ایران باستان و تحلیل مفاهیم آنها
- منظره سازی در نگارگری ایران (میناتور ایران از قرون اولیه هجری تا پایان دوره صفوی)
- منظره سازی در نقاشی مکتب قاجار
- طبیعت گرایی و منظره سازی در بین النهرین باستان
- معرفی و تحلیل منظره پردازی و بررسی عناصر منظر در هنر هند باستان و اسلامی
- منظره پردازی و عناصر منظر در هنر چین و ژاپن باستان (نقاشی، معماری و نقش برجسته)
- معرفی و تحلیل منظره پردازی و بررسی عناصر منظر در هنر مصر باستان و دوره اسلامی
- عناصر منظر در هنر آسیای صغیر (دوران باستان، صدر مسیحیت و بیزانس)
- منظره پردازی در هنر آسیای میانه (قبل و پس از اسلام)
- معرفی و تحلیل منظره پردازی و بررسی عناصر منظر در هنر یونان و روم باستان
- سیر منظره پردازی در نقاشی اروپا از قرن ۱۲ تا امروز

منابع

۱. جرالد، فیتز. ۱۲۶۲. تاریخ فرهنگ چین. ت: اسماعیل دولتشاهی، انتشارات علمی و فرهنگی. چاپ اول
۲. ناس، جان. ۱۳۷۰. تاریخ جامع ادیان. ت: علی اصغر حکمت، انتشارات آموزش انقلاب اسلامی. تهران
۳. کریستی، آنتونی. ۱۳۳۳. شناخت اساطیر چین. ت: باجلان فرخی. اساطیر. تهران
۴. کلارک، کنت. ۱۳۷۰. سیر منظره پردازی در هنر اروپا. ت: بهنام خاوران. نشر ترمه. تهران
۵. گاردنر، هلن. ۱۳۷۹. هنر در گذر زمان. ت: محمد تقی فرامرزی. انتشارات نگاه. تهران. چاپ چهارم
۶. فیشر، رابرت ای. ۱۳۸۳. نگارگری در معماری بودایی. ت: ع پاشایی. نشر فرهنگستان هنر. چاپ اول. تهران
۷. هارت، فردریک. ۱۳۸۲. سی و دو هزار سال تاریخ هنر. ت: موسی اکرمی و دیگران. پیکان. تهران
8. Hagen, Rose-Marie & Rainen, L. EGYPT, TASCHEN, (1999)
9. Boyle o.p leonard, St. CLEMENT, Rome. (1980)
10. Bovini Giuseppe, RAVENNE ART HISTOIRE LONGO. (1991)
11. Lefebvre, Martin. "landscape and film" Routledge. (2006)

عنوان درس : طرح معماری منظر ۱

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

آشنایی با طراحی فضاهای بیرونی با تأکید بر جنبه های عملکردی آنها

سرفصل های درس :

- در این تمرین که بخش اول از روند تمرین طراحی دانشجویان در طرحهای معماری منظر است، دانشجو ضمن رعایت ویژگیهای فضایی و منظرین بدست آمده از بکارگیری عناصر طبیعی و مصنوع در صدد پاسخگویی به عملکرد موضوع طرح میباشد. موضوعات مناسب برای این تمرین پارک محله ای، محوطه سازی مجموعه مسکونی، پارکهای فناوری و امثال آن می باشد که در حدود ۱ الی ۲ هکتار مساحت داشته و دارای عملکرد اصلی تعریف شده هستند.
- با توجه به تمرین جنبه های دیگر معماری منظر در طرحهای بالاتر توصیه می شود؛ از ارائه موضوعاتی که دارای ابعاد قوی تأثیر گذار بر عملکرد آنها می باشد مانند طراحی در کنار مجموعه های تاریخی خودداری گردد.
- در این طرح توجه به جزئیات فضا، شناخت مصالح و طراحی عناصر محوطه که موجب تقویت دقت دانشجویان در این زمینه ها باشد نیز مورد نظر است.

منابع

1. Boot nomank. Hiss, james E "Residential landscape Architectur: Design Process for The Private Residence" ,Brd Edition, Prentice Hall. (2001)
2. Carmona , Matthew, Tiesdel, Steve. urban Design Reader." Architectural Press is on imprint of Elsevier. (2001)
3. Tuan, Yi-Fu. "Topophilia: A study of Environmental perception, Attitude, and Values". Morningside Edition. New york: Columbia university Press. (1990)

عنوان درس : طراحی فنی منظر

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : جزئیات اجرایی محوطه

طرح معماری منظر ۱

اهداف درس :

- آشنایی با منطق و روش تهیه نقشه های فاز دو
- آشنایی با روند تهیه نقشه های اجرایی پروژه معماری منظر
- طراحی جزئیات معماری و اجرایی پروژه
- شناخت و به کارگیری جنبه های کیفی و کمی مصالح در معماری منظر

سرفصل های درس :

- زمین شناسی، خاک شناسی، بستر سازی، بنده سازی و پیاده کردن نقشه
- تأسیسات مکانیکی آب : ذخیره و توزیع آن و تأسیسات آبنماها و فواره ها
- تأسیسات الکتریکی و منابع روشنایی
- تهیه نقشه جزئیات معماری محوطه و عناصر آن (آبنما، باغچه، سکو، حصار، سردر، دیوار حائل، ..)
- تهیه نقشه جزئیات اجرایی عناصر منتخب
- تهیه نقشه استقرار مبلمان و اثاثیه
- تهیه نقشه طرح کاشت (گونه ها و نظم کاشت)

منابع

۱. پیرموره، ژان و همکاران. ۱۳۷۳. "فضاهای شهری : طراحی اجرا، مدیریت". ت : حسین رضایی و همکاران، اراده کل روابط عمومی و بین الملل شهرداری تهران. تهران
2. Kirkwood, Niall The Art of landscape Detail fundamental, practices and case studies. Wily. (1999)
3. Radde, Bruce. "The Merritt parkway". New Haven: yale university press. (1993)
4. Burns, john a, ed."Recording Historic washington, D.C: The AIA press. (1989)

عنوان درس : منظر شهری

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- شناخت مفهوم منظر شهری
- بررسی عوامل و مؤلفه های سازنده سیمای شهر نزد شهروندان
- شناخت اهداف ساماندهی منظر شهری
- شناخت روشهای هدایت سیمای شهر به مثابه پدیده عینی - ذهنی از طریق مؤلفه های کمی

سرفصل های درس :

- ارائه تعاریف منظر شهری و مقایسه دیدگاههای مختلف آن
- تبیین تفاوت های منظر شهری با کالبد و نمای ساختمانها از یک سو و تصور ذهنی و تخیل شهروندان از شهر
- معرفی اهداف سه گانه زیباشناختی، فرهنگی - هویتی و عملکردی در مداخله های مربوط به منظر
- تحلیل موضوعی نمونه های مداخله در سیمای شهر شامل : نقاط عطف و نشانه ها، سیمای طبیعی شهر، منظره ها و چشم اندازها، تصویرهای هویت دهنده، پوشش گیاهی، راه و معبر، فضاهای جمعی، سبک معماری، لبه ها، اثاثیه و مبلمان شهری، سیمای اجتماعی و ...
- بررسی و تحلیل سیمای ذهنی از شهر نزد شهروندان بر اساس خاطره های جمعی و درک مفهوم مکان
- تحلیل عناصر سیمای شهر، که دلرای وصف عینی - ذهنی باشند، و شناخت شاخص های هویت دهنده به مکان

منابع

۱. اسپیرن، آن ویستون. ۱۳۸۴. زبان منظر. ت: سید حسین بحرینی. انتشارات دانشگاه تهران. تهران
 ۲. پیرموره، ژان و همکاران. ۱۳۷۳. فضاهای شهری (طراحی، اجرا، مدیریت). ت: حسین رضایی و همکاران. اداره کل روابط عمومی و بین الملل شهرداری تهران، فصل ۱ (فضاهای بیرون شهری در تاریخ). تهران
 ۳. ترنو، تام. ۱۳۷۶. شهر همچون چشم انداز. ت: فرشاد نوریان. شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری. تهران
 ۴. دانشدوست، یعقوب. ۱۳۶۹. طبس شهری که بود : باغ های طبس. سروش. تهران
 ۵. کوین، لینچ. ۱۳۶۹. سیمای شهر. انتشارات دانشگاه تهران. تهران
 ۶. گوردون، کالن. ۱۳۸۰. منظر شهری. ت: منوچهر طبیبیان. انتشارات دانشگاه تهران
7. Maciocco, Giovanni, "Urban Landscape perspective" Springer. (2008)

عنوان درس : طرح معماری منظر ۲

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- تأکید بر ابعاد فرهنگی و بومی منظر
- جلب توجه دانشجویان به جنبه های نمادین و معنایی منظر
- تأکید بر جنبه های محسوس منظر
- پرورش توان پردازش نمادها و نشانه ها در معماری منظر
- تحلیل و شناخت مفاهیم و معانی منظر در ارتباط با رویدادهای تاریخی خاطره های جمعی، فرهنگ و طبیعت انسان
- تأکید بر جنبه های توأمان عینی و ذهنی منظر
- تأکید بر ویژگیهای طبیعت بکر و روحیه های خاص آن

سرفصل های درس :

- با توجه به اهداف این درس و نو بودن مباحث و تمرینهای مورد نظر، لازم است برخی مباحث در قالب تحلیل و تدریس در ارتباط با ظرفیتهای معنایی عناصر به صورت معرفی نمونه ها از سوی استاد مطرح گردد در این رابطه می توان تمرینهایی در جهت شناسایی، تحلیل و معرفی منظره های خاطره انگیز و معنا دار در ارتباط با زندگی شهری و روستایی جامعه ایرانی و مقایسه آنها با منظره های جوامع دیگر انجام داد.
- برنامه این طرح باید طوری تنظیم شود که تأثیر عوامل مصنوع و عملکردی در شکل گیری پروژه به حداقل رسیده و جنبه های طبیعی محیط یا ابعاد معنایی منظر در کانون توجه قرار گیرد. در طراحی این پروژه جنبه های محسوس فضا که به طور بی واسطه موجب احساس لذت و زیبایی می گردد به عنوان یک هدف اصلی در برنامه مدنظر باشد توجه به آسمان، آب، کوه، بیابان، دریا، درخت، گل و سایر عناصر منظر و کشف ظرفیتهای زیباشناسانه و روحانی آنها در روند طراحی مورد نظر است. محیط طبیعی و منظر به عنوان گزینه آن علی الخصوص در فرهنگ ایرانی مکان تأمل و زمینه ساز دریافتهای باطنی است؛ محیطی است که با سرخوشی خود که در انسان ایجاد می کند علاوه بر احساس تعادل روانی و آرامش روحی که به او می بخشد، موجب رخ دادن معرفتهای شهودی و قلبی در انسان می گردد. این تمرین شناسایی و بهره گیری از این ظرفیتهای را هدف توجه و مداخله خود قرار داده است.
- جنبه دیگر مورد نظر در این برنامه تأکید بر منظره های آشنا و خاطره انگیز است. منظر در این تعریف آن گروه از مداخلاتی است که انسان در محیط طبیعی یا مصنوع زیست خود بر حسب شرایط زندگی و تاریخی خود به عمل آورده است. ساماندهی محیط زیست با توجه به بار معنوی و اعتقادی انسان و محدودیتهای طبیعی محیط در هر تمدن صورت خاص خود را می یابد. شناسایی جزئیات

- فرهنگی و معنایی منظر و بکارگیری آنها در ساماندهی های جدید به نحوی که فضا را آشنا، خاطره انگیز و قابل تفسیر سازد در این طرح هدف عمده دیگر است.
- موضوعات مناسب برای این برنامه طراحی در محیطهای طبیعی خارج از شهر و در بستر طبیعت بکر است : طراحی ساحل رودخانه و دریا، مسیر پیاده روی و طبیعت گردی، گردشگاهی در بلندای کوهستان و دره تفرجگاهی در حاشیه شهر از نمونه های مناسب آن است.

منابع

- 1.High, Steven,Lewis, David. W."Corporate wasteland:The Landscape and Memory of Deindustrialization",Ithaca,NY:Il. R Press. (2001)
- 2.Timothy, Dallen j. and Stephen W.Boyd."Heritage Tourism. Harlow, England: Pearson EDUCATON Limited. (2003)
- 3.Longstreth, Richard(Editor)."Balancing Nature and heritage in Preservation Practice: Cultural Landscape". University of Minnesota Press. (2008)

عنوان درس : طرح معماری منظر ۳

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : طرح معماری منظر ۱

اهداف درس :

- آشنایی دانشجویان با مسایل شهری در معماری منظر
- تقویت توان تلفیق جنبه های عملکردی با معنایی در طراحی منظر
- توجه به جنبه های اجتماعی در طراحی فضای جمعی
- طراحی همزمان سیمای شهر و فضای شهری به مثابه یک کل وحدت دار در مقابل برابر تجسمی از عملکردهای مختلف

سرفصل های درس :

- در این تمرین دانشجویان با طراحی فضای جمعی در شهر آموخته های طرحهای پیشین خود را به صورت جامع و تلفیق شده به کار می گیرند. برنامه درس طراحی محیط شهری با عملکرد خاص از جمله فراغت و با رویکرد معماری منظر است. با توجه به مناخه ابعاد کارکردی، ذهنی و زیباشناختی در محیط شهری این تمرین فرصتی است تا دانشجویان تجارب انتزاعی پیشین خود را همزمان در یک پروژه به کار گیرند
- انجام مطالعات پایه در زمینه های تاریخی، فرهنگی - اجتماعی، ترافیکی، طرحهای بالادست و مرتبط، وضع موجود سایت، دید و منظر، کاربریها، کیفیت ابنیه و سایر فصول موثر در طراحی پروژه
- تهیه کانسپتهای اولیه از چگونگی فضا و انگاره های طراحی در جهت تعیین هویت پروژه
- منظره پردازی و فضا سازی در ارتباط با خاطره های شهروندان، زیباسازی فضا و کارکردهای مورد نظر
- نورپردازی و طراحی سیمای شبانه
- تعیین گونه های گیاهی و طراحی کاشت

منابع

۱. کوردن، کالن. ۱۳۸۰. "منظر شهری" ت: منوچهر طیبیان، انتشارات دانشگاه تهران. تهران
۲. کوین، لینچ. ۱۳۶۹. "سیمای شهر"، انتشارات دانشگاه تهران. تهران
۳. ترنر، تام. ۱۳۷۶. "شهر همچون چشم انداز" ت: فرشاد نوریان. شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری، تهران.
- 4.Hamer,D.A. "History in urban places: The Historic Distrids of the united States. Urban Life and Urban Landscape Series. Columbus, ohio :ohio State university Press. (1998)
- 5.Hayden, Dolores. "The Power of Place : Urban lndscape as Public History ." Cambridge, Mass: MIT Press. (1995)

عنوان درس : کاربرد GIS در برنامه ریزی منظر

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- آشنایی دانشجویان با مبانی برنامه ریزی منظر در مقیاس سرزمین (کلان)
- آشنایی با ماهیت مکانی فعالیت های مرتبط با معماری منظر از قبیل فرآیندها و مدارک فنی شامل نقشه ها، تصاویر ماهواره ای، هوایی و سایر مدارک مرتبط مانند اسناد چند رسانه ای
- آشنایی با مدیریت و ساماندهی این مدارک در قالب استفاده از سیستم اطلاعات مکانی (GIS)
- تأکید بر اهمیت و وزن مؤلفه های منظر در برنامه ریزی منظر

سرفصل های درس :

- معرفی مؤلفه های طبیعی تأثیرگذار بر برنامه ریزی منظر شامل شکل زمین، جنس خاک، پوشش گیاهی، آبهای سطحی و زیرزمینی، ویژگیهای اقلیمی (باد، تابش، حرارت، رطوبت)...
- مؤلفه های مصنوع در برنامه ریزی منظر : ابنیه، تأسیسات زیرساختی، مجتمع های زیستی، راه ...
- دید و منظر مؤثر بر برنامه ریزی منظر شامل چشم اندازها، نظرگاهها، نشانه ها و نقاط عطف سایت
- آشنایی با تصاویر ماهواره ای و نحوه آماده سازی و استخراج اطلاعات از آنها
- آشنایی با مشخصات فنی تصویربرداری ماهواره ای، انواع ماهواره های سنجنش از دور و نحوه انتخاب و تهیه تصاویر مناسب برای فعالیت های معماری منظر
- معرفی قابلیت های پایه سیستم های اطلاعات مکانی در زمینه ساماندهی و مدیریت داده ها
- آشنایی با مدل های داده برداری در سیستم های اطلاعات مکانی
- آشنایی با مدل های داده رستری در سیستم های اطلاعات مکانی
- معرفی کاربردهای سیستم های اطلاعات مکانی در تحلیل سایت و برنامه ریزی فضایی
- آشنایی با نحوه ایجاد محیط های سه بعدی و واقعیت مجازی با استفاده از داده های مکانی واقعی
- معرفی محیط GIS و ویژگیها و قابلیت های فنی آن در برنامه ریزی و طراحی منظر

منابع

۱. آرنوف، ستان (stan Aronoff). ۱۳۷۵. سیستم های اطلاعات جغرافیایی (ترجمه) مدیریت GIS. تهران : سازمان نقشه برداری کشور. تهران
۲. مجموعه مقالات همایش ژئوماتیک. ۱۳۲۹. سازمان نقشه برداری کشور. تهران
۳. یاسوری، مجید. ۱۳۷۸. مبانی کاربرد و نرم افزارهای GIS. تهران
۴. قراگوزلو، علیرضا. ۱۳۲۹. GIS و ارزیابی و برنامه ریزی محیط زیست. تهران
۵. مخدوم، مجید. درویش صفت، علی اصغر. جعفرزاده، هورفر. مخدوم، عبدالرضا. ۱۳۷۵. ارزیابی و برنامه ریزی محیط زیست با سامانه های اطلاعات جغرافیایی GIS. تهران
6. Verbyla, David L. "Practical GIS Analysis" CRC. (2002)
7. Pierce, J. Francis, clay, david "GIS Applications in Agriculture". CRC.(2007)

عنوان درس : روش تحقیق در علوم محیطی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- آشنایی دانشجویان با روش تحقیق و تهیه مقاله علمی
- آشنایی با علوم انسانی موثر در برنامه ریزی و طراحی محیط

سرفصلهای درس :

- روش تحقیق در علوم انسانی
- روش تحقیق در علوم محیطی
- سمینار روانشناسی محیط
- سمینار جامعه شناسی منظر
- سمینار حقوق و قوانین منظر و محیط
- سمینار انسان و محیط
- سمینار برنامه ریزی محیط
- آشنایی با مبانی توسعه پایدار

منابع

۱. حافظا نیا، محمد رضا. ۱۳۸۴. مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی. انتشارات سمت. تهران
۲. سرائی، حسن. ۱۳۸۲. مقدمه ای بر نمونه گیری در تحقیق. انتشارات سمت. تهران
۳. کدین، رابرت. ۱۳۷۶. تحقیق موردی. ت: پارسایان، علی و دیگران. دفتر پژوهش های فرهنگی. تهران
۴. کریپندورف، کلورین. ۱۳۸۳. تحلیل محتوا: مبانی روش شناسی. ت: هوشنگ نایی، نشرنی. تهران
۵. گروت، لیندا و دیگران. ۱۳۸۴. روش تحقیق در معماری. ت: علیرضا عینی فر. انتشارات دانشگاه تهران. تهران
۶. مارشال، کاترین و دیگران. ۱۳۷۷. روش تحقیق کیفی. ت: علی پارسایان. دفتر پژوهش های فرهنگی. تهران
۷. هدریک، تری و دیگران. ۱۳۸۱. تحقیق کاربردی: راهنمای عمل. ترجمه سید محمد اعرابی و دیگران. دفتر پژوهش های فرهنگی. تهران

عنوان درس : زیبایی شناسی منظر

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- آشنایی با مبانی فلسفی زیبایی شناسی
- آشنایی با جنبه های هنرهای زیبایی شناسی
- شناخت جایگاه زیبایی شناسی منظر در آفرینش معماری منظر

سرفصل های درس :

- تاریخچه زیبایی شناسی در فلسفه
- نظریه های زیبایی شناسی در دوره معاصر
- زیبایی به مثابه امر عینی (objectif)
- زیبایی به مثابه امر ذهنی (Subjectif)
- تحلیل عناصر زیباسازنده اثر هنری در هنر ایران
- زیبایی شناسی هنر منظره پردازی جهان
- زیبایی شناسی باغ ایرانی
- زیبایی شناسی منظره در ادب فارسی

منابع

۱. احمدی، بابک. ۱۳۸۰. حقیقت و زیبایی. نشر مرکز. تهران
۲. شوینهاور، آرشور. ۱۳۷۵. هنر و زیبایی شناسی. ت: فواد روحانی. نشر زویاب. تهران
۳. خیمران، محمد. ۱۳۷۷. جستارهایی پدیدارشناسانه پیرامون هنر و زیبایی. نشر کانون. تهران
۴. هنفلینگ، اسوالد. ۱۳۷۷. چیستی هنر. ت: دکتر علی رامین. نشر هرمس. تهران
۵. گروتز، یورگ. ۱۳۸۶. زیبایی شناسی در معماری. ت: جهانشاه پاکزاد و عبدالرضا همایون. دانشگاه شهید بهشتی، مرکز چاپ و انتشارات. تهران.
۶. مفید، حسین؛ رییس زاده. ۱۳۸۴. بیهوده سخن : ۵۵ مقاله در زیبایی شناسی و هنر معماری. نشر مولوی. تهران

عنوان درس : گیاهشناسی کاربردی

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

- آشنایی دانشجویان بلنحوه طبقه بندی گیاهان و گونه های گیاهی
- شناخت عوامل اصلی موثر در خصوص به کارگیری گیاهان در معماری منظر
- شناخت گونه های گیاهی در هنر باغسازی ایران
- معرفی گونه های گیاهی هویت بخش در تمدنهای مختلف

سرفصل های درس :

- تاریخچه، اختلاف گیاهان و جانوران
- تقسیم بندی گیاهان بر اساس علم گیاهشناسی
- شرایط گیاهان برای سازگاری با محیط
- طبقه بندی گیاهان بر حسب عادت رشد
- گیاهان یک ساله، دو ساله و دائمی
- درختان، درختچه های زینتی، گل های فصلی و دائمی، گیاهان پوششی، چمن ها و پرچین ها
- معیارهای محیطی در انتخاب گیاه : اقلیم، آلاینده ها، معماری
- معیارهای ظاهری در انتخاب گیاه : عادت رشد شاخه بندی، اندازه و بافت برگ، آلرژیک زایی، رنگ، گل و زمان گلی دهی، مورفولوژی

منابع

۱. عیسی، مومن رومیانی. ۱۳۳۶. معرفی صدگونه درخت و درختچه زینتی. موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور. تهران
۲. گیاهان مقاوم به شرایط تهران. ۱۳۸۰. سازمان پارکها و فضای سبز شهری. تهران

3. Selman, Paul. "Planning at the landscape Scale Ripi Library Series" Rout ledge. (2006)
4. Wojtkowski, paul. " landscape Agroecobgy". CRC. (2003)
5. Dunnet, Nigel. "Dynamic landscape : Design, Ecology and Management of Naturalistic Urban Planting" , Taylor & francis. (2004)
6. yudelson, Jerry, " Green Building A toz : understanding the language of Green Building", New society publishers. (2007)
7. Hitchmough, James, Fieldhouse, kex. "plant user handbook : a Guide to effective specifying", Wiley Blackwell. (2004)

عنوان درس : شناخت و بیان منظر

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : ندارد

اهداف درس :

تقویت حساسیت دانشجویان در توجه به محیط
تاکید بر ویژگیهای منظرین سرزمین ایران
تقویت توجه دانشجویان نسبت به نحوه تعامل انسان و محیط (منظر مصنوع و منظر طبیعی)
توجه به ابعاد فرهنگی و هویتی منظر

سرفصل‌های درس :

- معرفی منظر در مقیاس های کلان، میانی و خرد
- شناخت و بررسی ویژگیهای منظر کلان در محیطهای طبیعی
- شناخت و بررسی ویژگیهای منظر شهری به عنوان مصادیق منظر با مقیاس میانی
- شناخت و بررسی ویژگیهای منظر روستایی
- شناخت و بررسی منظر خرد در محیطهای طبیعی و مصنوع
- گونه شناسی مناظر طبیعی ایران
- گونه شناسی منظر محیط مصنوع در سرزمین ایران

منابع

1. Cook, Ian. " cultural Turns /Geographical Turns: perspective on cultural Geography. New York : Prentice Hall. (2000)
2. Groth, Paul. "Framework for cultural landscape study." Understanding ordinary landscape. Edited by poal Erling Groth and todd w.berssi. yale university press. (1997)
3. Groth. paul and todd bressi. "understanding ordinary landscape". New haven, conn: Yale university press. .(1997)

عنوان درس : اسکیز منظر

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : -

اهداف درس :

تقویت توجه دانشجویان به منظره های خاطره انگیز

تقویت توان طراحی فضاهای مشخص

جلب توجه دانشجویان به جنبه های معنایی منظر

تقویت توان ایجاد رابطه میان نماد و تفسیرهای متعارف و فرهنگی آن

سرفصل های درس :

- این درس از طریق ارائه تمرینهای کوتاه مدت به هدایت و تمرکز ذهن دانشجویان به موضوع خاص و تقویت توان طراحی و ارائه اثر معماری منظر می پردازد. جهت گیری موضوعی این درس تأکید بر معنای منظر است. توجه به خاطره های جمعی از منظر و همنشینی فضاهای خاص با زندگی و تاریخ جامعه، معنای خاصی به فضا می بخشد که کشف و بهره گیری از آنها و بازآفرینی فضاهای معنادار و خاطره انگیز موضوع این تمرکز قرار می گیرد.
- توجه به رابطه منظر با زندگی روزانه، قومیتها، محیط جغرافیایی، حوادث و بحرانهای طبیعی، حوادث تاریخی، مراسم آیینی و امثال آنها می تواند زمینه ساز طرح موضوعات این تمرین باشد. میدان حماسه، مقبره شهید، خیابان تهران، خیابان فردا، دورنمای روستای کویری، روستایی در کوهستان جنگلی، روستای کردنشین، گردش سیزده بدر و عزای حسینی از جمله مثالهای این تمرین هستند. باید توجه داشت که هدف این تمرین جلب توجه دانشجویان به جنبه های انتزاعی فضا و طراحی تجربیدی با تأکید بر معنای فضا و خاطره های ملهم از آن است.

منابع

1. Stilgoe, John R. "Landscape and Images" Charlottesville and London : University of Virginia Press, 2005.
2. Jackson, John Brinkerhoff. "A Sense of Place, a Sense of Time". New Haven, Conn: Yale University Press. (1994)

عنوان درس : پایان نامه

تعداد واحد : ۵

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : طرح معماری منظر ۱

طرح معماری منظر ۲

طراحی فنی منظر

اهداف درس :

- جمع بندی و نتیجه گیری از مجموعه آموخته های دانشجوی در طول دوره
- جلب توجه دانشجوی به روش شناخت، تحلیل، مفهوم سازی و طراحی پروژه معماری منظر
- مطالعه و تهیه یک طرح جامع و کامل

شرایط و چارچوبهای تهیه و ارائه پایان نامه :

- رساله دانشجوی باید گزارش طرح بوده، در حداقل صفحات لازم و با ویرایش ادبی صحیح ارائه گردد و شامل مباحث مربوط به مبانی نظری طرح و موضوعات وابسته به آن، مطالعات محیطی طرح، مطالعات بررسی و تحلیل نمونه های مشابه، مطالعات سایت، روند طراحی پروژه و تشریح کانسپت طرح باشد. دانشجوی بایستی از ارائه مطالب غیرمفید و مطالبی که در طراحی مورد استفاده قرار نگرفته خودداری کند. به طور کلی رساله مذاق نظری طرح تهیه شده بوده و بایستی توجیه کننده آن و در انطباق با طراحی باشد. پایان نامه بایستی در چارچوب (فرمت) معین از نظر شکل حروفچینی، صفحه آرایی و روی جلد ارائه گردد.
- حداقل نقشه های ضروری برای ارائه طرح به شرح ذیل است :
 - معرفی کانسپت طرح و تشریح منظره ها و فضاهای اصلی پروژه (بازآفرینی خاطره ها، نوآوری، ایجاد روحیات خاص فضایی، معماری نمادها و ...)
 - توضیح روند طراحی پروژه و الگوهای مختلف آن
 - تجزیه و تحلیل بستر طرح (سایت)
 - نقشه جامع سایت در مقیاس مناسب
 - نقشه اگزومتریک از کل مجموعه
 - طراحی دیدها و منظره های اصلی مجموعه از موضع ناظر
 - منظر شبانه مجموعه
 - طرح کاشت (شامل گونه ها و نحوه کاشت آنها)
 - نقشه های فنی عناصر منتخب و جزء فضاها در مقیاس بزرگ (۱:۱۰۰ و بزرگتر)
 - نقشه جزئیات اجرایی عناصر ویژه در محوطه مجموعه (آب نما، کفسازی، باغچه و ..)

- توصیه می شود به منظور معرفی کاملتر پروژه، روند شکل گیری، نحوه استقرار در زمین و تأکید بر کانسبت طرح، نمایش کامپیوتری سه بعدی (انیمیشن) از سایت و مراحل استقرار پروژه در آن به همراه دیدها و چشم اندازهای اصلی تهیه و ضمیمه رساله شود.
 - فرآیند طراحی و معرفی اجزای مختلف طرح با استفاده از نرم افزار Power point ارائه شود.
 - به منظور گسترش تجربیات دانشجویان در عرصه های مختلف مربوط به معماری منظر، دانشجویان در تنظیم موضوع پایان نامه خود ضمن نوآوری، توجه به نیازها و شرایط جاری کشور را مد نظر قرار داده و حتی الامکان عناوین رساله های خود را به صورت متنوع و در زمینه های مختلف برگزینند و از تکرار موضوعات مشابه خودداری نمایند. ذیلاً برخی زمینه های قابل توجه برای تهیه پایان نامه کارشناسی ارشد معماری منظر معرفی می گردد.
 - مجموعه های گردشگری و تفریحی در کنار عناصر طبیعی شاخص (ساحل دریا، رودخانه، جنگل، کوهستان، کویر، آبشار و ...) و عناصر وابسته آنها
 - مجموعه های سیاحتی و تفریحی در کنار آثار تاریخی و عناصر وابسته آن
 - فضاهای جمعی در محیطهای شهری (پیاده راه، محلهای تجمع و اوقات فراغت شهروندان در محیطهای باز شهری، ...)
 - منظر و سیمای شهری (مرکز شهر، خیابان، میدان، نقاط عطف شهر، چشم اندازها و نظرگاهها، فضاهای باز شهری...)
 - باغها و پارکهای موضوعی (باغ کودک، باغ هنر، باغ تکنولوژی، شکارگاه، باغ منظرین، ...)
 - پارکهای شهری
 - گورستان، مقبره و مجموعه های زیارتی (ساماندهی فضاهای چند عملکردی، فراغتی با محوریت گورستان یا مقبره و طراحی باغ، مزار)
 - منظر راه (ساماندهی سبز راهها، چشم اندازهای جاده ها و سیمای راهها با ارزشهای تاریخی، طبیعی و مردم شناسانه)
 - ورودی شهر (ساماندهی حوزه ورودی شهر برای ناظر متحرک و پرسرعت و طراحی صحنه های متوالی دید و طراحی نقطه عطف ورودی)
- مسیرهای گردشگری و طبیعت گردی در محیطهای بکر طبیعی (گورستان، جنگل، دشت، ساحل، ...) با تأکید بر ارزشها و مفاهیم طبیعت و منظر به عنوان گزینه آن

